

ལ་དྲུག་ས་ནང་སོ་རྣམ་པའི་ལས།

ཚུམ་པ་པོ་

ཚེ་དབང་རིག་འཛིན།

la dwags nang so nam pa'i las
tsom pa po
tshe bang rig 'dzin

FARMING IN LADAKH

by

Tsewang Rigzin
Lagruk, Sankar, Leh

Summary

Ladakhis have been farming for centuries. Most of the soils found in Ladakh are sandy excepting in the villages situated along the Indus river where the soil is finer and dries hard. Only one crop is possible in most of Ladakh, however in the lower areas of Ladakh even two crops are possible in one year. The food grains grown in Ladakh are wheat, barley, peas etc. A variety of fruit and vegetables are also found in abundance in Ladakh. In Ladakh 95% of the population are farmers.

In the past Ladakh was self-sufficient in food grains, and even exported them to the Changthang areas in Tibet. During the long and cold winter, Ladakhis engage themselves in producing domestic clothes and even shoes. Ladakhis are cheerful people by nature and can be heard singing songs for the different occasions of harvesting, sowing and winnowing.

The main problem the Ladakhis face is water scarcity for irrigation and sometimes they are faced with drought situations. Ladakhis store dried grass for animals and dried vegetables for people for food during the winter. Now the green-house is becoming popular.

ཚུམ་པ་པོ་

ཚེ་དབང་རིག་འཛིན།

ལ་དྲུགས་ནང་སོ་ནམ་པའི་ལས།

ལ་དྲུགས་ནང་སོ་ནམ་པའི་ལས་ནི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོའི་སྒྲིན་དུ་
 འགོ་རྒྱལས་པ་ཡིན་པ་དེ་དང་རེའི་སྤར་ཆགས་ཀྱི་ཞིང་ཀུན་གྱི་ས་སྤང་
 མ་སོན་པོ་ཀུན་ལས་ཤིས་ཐུབ། རྒྱ་ཤོད་ཀྱི་ཡུལ་ཁ་གས་མིན་པལ་དྲུགས་ཀྱི་
 ཡུལ་མང་ཆེ་བའི་ས་ནི་.....ཡང་ན་ས་སྤྱད་བྱེ་མ་སྤྱད་ཅན་ཡིན། རྒྱ་
 ཤོད་ཀྱི་ས་ནི་འཇམ་པོ་དང་ཤུང་འགོག་ཅན་ཡིན་སྤྱིར་འབད་རྒྱུད་བྱེད་པ་ལ་
 དཀའ།

ལ་དྲུགས་གང་པོ་ས་ཆ་མཐོ་ཤོས་གཅིག་ལ་ཆགས་པས་དབྱར་གྱི་
 དུས་ནི་ཡུན་སྤར་ཞིང་འབྱུང་སྒྲིན་ཐོག་ལན་གཅིག་མིན་པ་མི་སྒྲིན། ཡིན་
 ཀྱང་ལ་དྲུགས་གཤམ་སྤོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཁ་གས་ཅུང་དམའ་བར་ཡོད་པས་
 དབྱར་གཅིག་ལ་སྒྲིན་ཐོག་གཉིས་ཀྱང་སྒྲིན། འབྱུང་རིགས་གོ་གི་རོག་
 ཡང་མ། མོ་ག། བྲ་བོ། ཆ་དང་སྲན་མའི་རིགས་སྲན་རིལ་ནག་སྲན་ཀ་
 རིས། ཀྱིར་ཟེ་དང་རྩ་མ་སོགས་སྒྲིན། ཤིང་ཐོག་དང་ཚོད་མའི་རིགས་
 ཀྱང་གང་ཡུལ་ལ་སྒྲིན་པ་ཚང་མ་འདྲི་རྒྱ་སྒྲིན། ལ་དྲུགས་ཀྱི་མི་མང་ཀུན་
 བརྒྱ་ཐོག་ནས་གོ་ལྟ་ཅམ་ས་ཞིང་འབད་མཁན་དང་དུད་འགྲོ་སྤལ་མཁན་
 ཡིན་ཅིང་སྒྲིན་དུས་འབྱུང་རིགས་ཀུན་དང་འབོས་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་མ་
 ཚད་བོད་དང་ཤུང་ཐང་སོགས་སྤྱི་ལོག་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཀུན་ལ་བལ་དང་ཆའི་
 སྤྱིར་མང་ཉུང་བཀའ་རྒྱ་ཡོང་བ་ཡིན། ཡང་དུས་མང་ཆེ་བ་སོ་ནམ་གྱི་ལས་
 མེད་པར་ལག་བརྩེའི་རིགས་དང་ལ་དགོས་པའི་གོས་དང་ལྷམ་སོགས་སོ་

སོའི་ཁང་པར་བཟོ་ཞིང་གཞན་ཡུལ་ནས་མང་པོ་ཞིག་འཁྲུང་བའི་སྒོལ་མེད་
པ་ཡིན།

སོ་ནམ་པ་ཀུན་གྱི་དབྱི་དུས་ཞིང་ལས་འགོ་རྒྱལ་ས་དུས་དང་སྟོན་དུས་
ཡུལ་འཕགས་བྱིན་སྐབས་ཞབ་བཟང་པོ་རེ་ལ་ལྷ་བའི་སྒོལ་ཡང་ཡོད། ལ་
དུགས་ཀྱི་སོ་ནམ་པ་ཀུན་པན་རྒྱན་གཅིག་སྟོགས་གཅིག་གིས་བྱེད། དཔེར་ན་
སྟོན་དབྱིད་གཉིས་ས་ལྷན་སྐྱབས་མི་དང་བོང་བུའི་རེས་ དབྱར་དུས་པ་
རེས་དུས་རྒྱན་དུ་ར་རེས་དང་ཞིང་མོ་ལོག་གི་སྐབས་ལྷན་དེར་སོགས་
མཉམ་རྟེན་མཉམ་ལས་བྱེད་པའི་སྒོལ་བཟང་པོ་ལ་འབད།དེང་སང་ཡང་
སྟོན་སྒོལ་བཟང་པོ་འདྲི་ཀུན་གྱི་དང་ཉི་འཁོར་མ་གཏོགས་གཞན་ཡུལ་ཚང་
མ་ལ་ཡོད། ཡང་ཞིང་ལས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཀྱང་ལས་དེ་དང་མཐུན་པའི་སྒྲི་
དབྱེད་ས་བཏང་ནས་ལས་དེའི་དཀའ་ངལ་བར་དོ་སེལ་བའི་ཐབས་ལ་
འབད་ དཔེར་ན་ཞིང་མོ་ལོག་གི་དུས་སྐུ་འཁོར་ཡང་རི་རི་ ས་སྟོ་སྐྱུ་དུས་
ལ་ལི་སྒྲི་མོ་ ཁུས་བསྐྱར་དུས་ཉ་ལོ་བལ་འདུར་སོགས་ཀྱི་དབྱེད་ས་ཡིན།
སོ་ནམ་པའི་ལས་ཀུན་གྱི་ལག་ཆ་ཚང་མ་ནི་སྟོན་ལོ་མང་པོ་ཞིག་ནས་
བཀོལ་ཞིང་ཡོངས་པའི་རང་གི་ཡུལ་དུ་བཟོས་པའི་ལག་ཆ་རྒྱང་ཡིན། འདྲི་
ཀུན་ལས་བྱེད་སྐབས་དཀའ་ངལ་བར་དོ་ཆེ་བའི་སྦྱིར་འལུར་བ་མང་ཉུང་
འཁྲུང་དགོས་འདུག།

ཡང་སོ་ནམ་པ་ཀུན་གྱི་དཀའ་ངལ་ཆེ་བོས་གཅིག་ནི་དུས་དུས་སྐུ་ས་
ཞིང་ཀུན་ལ་རྒྱ་མི་ཐོབ་པ་དེ་ཡིན། སྟོན་དུས་ནས་རྒྱའི་ཚེར་ཡོད་ཀྱང་ཁ་བ་
དང་ཆར་རྒྱ་དཀོན་མོ་ཡོད་པའི་ལོ་ཀུན་ལ་རྒྱའི་ཕྱིར་པན་རྒྱན་འཛིང་མོ་
དང་སྟོན་ཐོག་བསྐྱམ་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་འབྱུང་། རྒྱའི་ཐོག་ཡར་རྒྱས་ཆ་ན་ད་

ལྷོ་ལྷོ་ཕོ་གལ་པམ་པར་མ་ཚོད་ས་སྟོང་མང་པོ་ཞིག་ལ་ས་གཙོག་བྱེད་
 ལྷོ་ལྷོ་ཕོ་གལ་པམ་པར་མ་ཚོད་ས་སྟོང་མང་པོ་ཞིག་ལ་ས་གཙོག་བྱེད་
 ལྷོ་ལྷོ་ཕོ་གལ་པམ་པར་མ་ཚོད་ས་སྟོང་མང་པོ་ཞིག་ལ་ས་གཙོག་བྱེད་
 ལྷོ་ལྷོ་ཕོ་གལ་པམ་པར་མ་ཚོད་ས་སྟོང་མང་པོ་ཞིག་ལ་ས་གཙོག་བྱེད་
 ལྷོ་ལྷོ་ཕོ་གལ་པམ་པར་མ་ཚོད་ས་སྟོང་མང་པོ་ཞིག་ལ་ས་གཙོག་བྱེད་
 ལྷོ་ལྷོ་ཕོ་གལ་པམ་པར་མ་ཚོད་ས་སྟོང་མང་པོ་ཞིག་ལ་ས་གཙོག་བྱེད་
 ལྷོ་ལྷོ་ཕོ་གལ་པམ་པར་མ་ཚོད་ས་སྟོང་མང་པོ་ཞིག་ལ་ས་གཙོག་བྱེད་
 ལྷོ་ལྷོ་ཕོ་གལ་པམ་པར་མ་ཚོད་ས་སྟོང་མང་པོ་ཞིག་ལ་ས་གཙོག་བྱེད་
 ལྷོ་ལྷོ་ཕོ་གལ་པམ་པར་མ་ཚོད་ས་སྟོང་མང་པོ་ཞིག་ལ་ས་གཙོག་བྱེད་
 ལྷོ་ལྷོ་ཕོ་གལ་པམ་པར་མ་ཚོད་ས་སྟོང་མང་པོ་ཞིག་ལ་ས་གཙོག་བྱེད་